

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 bani numărul 20

Administrația: Strada Gărei, No. 25

Abonamentu 10 lei pe an

Dansul milioanelor în Constanța

Consiliul actual al comunei Constanța, ales astă iarnă din ómeni cari nu plătesc în oraș, nici unul, de cât birul capului, căile de comunicație, și cel mult precum prestația comunală, s'aũ hotărât să facă cu orî-ce preț fericirea orașului, dacă nici odată n'aũ putut face ceva mai bun.

Toate decisiunile importante luate de consiliu, de la constituirea lui și până acum, despre care am vorbit la timp și asupra cărora chemăm atențiunea noului prefect, să le cetiască în colecțiunea ziarului oficial, sunt un cap de operă de concepțiunii îndrăznețe, cum nimenia din Constanța n'ar fi putut avea curagiul s'o facă.

Ne vine în minte deciziunile privitoare la cumpărarea dalelor de bazalt de la Pluvier, pentru 20,000 lei, și cele cualificate tâlhărești, privitoare la refacerea și canalizarea stradel Ceres, pentru 25,000, o stradă laterală de vre-o 200 m. lungime, absolut fără 'nici o importanță de cât pentru fostul consilier Leon Buter și ajutorul de primar I. Dumitrescu, cari și-aũ construit acolo casele de locuință, și pentru care încercaseră și iluminatul incandescent, astă vară.

Două deciziuni, luate acum în urmă, pun vîrf tuturor de până acum.

Oonorabili edili ai orașului, hărăziți comunei de prefectul de tristă amintire al fostului ministru de interne,—pe cari nu știm cum îi

mai poate răbda stăpînirea actuală—despre cari am spus altă dată că n'aũ un cuiu bătut în oraș, aũ hotărât să infrunte, ei, cele mai uriașe lucrări ale comunei: să aducă apa în oraș, o lucrare de vre-un milion și jumătate cu canalizare cu tot, și să paveze tot orașul cu piatră cubică, o lucrare de vre-un milion și jumătate de lei.

Vă place d-lor alegători, de astă iarnă?

Poftiți dar la joc, la dansul macabru, la hora milioanelor, jucată în palatul comunal de acei cari n'aũ cantribuit cu o lățeac la clădirea lui: de Domni M. Polizu-Mieșunești, I. Dumitrescu, Al. Malcoci Petrescu, D. Bărbulescu, Ion Bănescu, Odisea Despoti și căpitanul Nestor Marinescu! Poftiți D-lor contribuabili! Nu vă speriați că vioara pe care se cântă e un schelet și că muzicantul ține în mână un ciolan, drept arcuș! Muzica e desfătătoare, iar priveliștea cât se poate de încântătoare, ca să facă ilaritatea tuturor!

Prinși unul de altul, Domni consilierii, în diferite poze grotești; iar pungile de aur zburând din mână în mână, cu zdrângănitul ce produce metalul atît de prețios pe astă vreme, nu e așa că spectacolul e cât se poate de amuzant?

Dar să vedeți. Acelaș consiliu de acum, constituit ca comisie interimară, a decis astă iarnă, într'o ședință radioasă de bucurie, pe când alegerile erau în toiul lor, radierea tuturor lucrărilor de la locul de aducerea apei, de la Ca-

ragea-Dermen, lucrări cari aũ costat 150,000 lei, și le-aũ și radiat, pe motiv că *apa de acolo nu e bună nici pentru stropitul stradelor*; hotărând și darea în judecată a fostului Primar, candidat opozant actualilor părinți ai orașului, pentru că începuse lucrările, pe cari ei le-aũ scos acum în licitație pentru ziua de 29 Decembrie.

Ce infamie, și cată păcătoșenie!

X. Y.

Situația Liberalilor

E vrea să zică adevărat că d. Dim. Sturdza în intrunirea de la clubul național-liberal a zis fidelilor săi, că preocuparea imediată a liberalilor nu trebuie să fie ca să ajungă la putere, ci de a se organiza pentru a fi gata la orî-ce eventualitate. A spus-o organul de publicitate care așteaptă cu multă nerăbdare venirea liberalilor, din motive politice ale conducătorilor lui ca și din motive materiale. A repetat-o *L'Independance Roumaine* un organ care n'ar fi reproduș o știre atît de tristă pentru liberali, fără de a fi sigur că știrea e exactă, că delictul într'adevăr s'a comis de d. Dim. Sturdza.

Cum adică, adunî lumea la intruniri publice în toată țara, formulezi un act de acuzare, bazat pe bănueli grave contra guvernului, pui lumea de la intruniri ca să aclamesc acest act, îl trimiți apoi cu pantahuza spre a admite iscălituri; și la urma urmelor, după ce ai convocat o nouă intrunire cu delegați și ai făcut să nască în inimi dornice de putere, dorința de aceeaș putere, după ce ai produs în capete infierbintate iluziuni deșarte, după ce ai provocat în stomacurile liberalilor poftă și ai adus și apă la gură bieților pofti-

tori, adunî pe membrii clubului și le spui să nu se gîndească încă la putere, ci numai să se organizeze bine pentru opoziție !!

Aceasta o poate face numai d. Dim. Sturdza !

Vrea să zică toate întrunirile provocate de liberali pînă acum nu sunt în vederea apropiatei lor veniri la putere ! Vrea să zică protestarea țarei contra regimului singeros și incapabil e un mare moft național-liberal, în eficacitatea căruia nu crede nici d. Dim. Sturdza nici cei-l'alți membri ai clubului la cari d. D. Sturdza s'a adresat ! Atunci care, a fost scopul agitațiunilor liberale ?

Intrebarea aceasta pare a fi făcută, fără de a aștepta un răspuns. Cu toate acestea ea merită să fixeze atențiunea noastră, de oare-ce gîndindu-ne la densa putem să ne facem o idee de cine sunt liberalii.

În adevăr, situațiunea financiară a Statului este grea; singurul chip de a eși dintr'însa este acela arătat în chip atât de concis și de luminos de către d-l P. P. Carp, prin mijloacele indicate de d-sa. Contra acestor mijloace s'aun rostit liberalii — nu tocmai pe față, e adevărat, nu în chip precis și categoric, e iar adevărat, dar s'aun rostit în contra lor prin întruniri publice și sub o formă care angajează intru-cât-va pe liberali față de opinia publică de a combate aceste mijloace, s'aun rostit contra acestor mijloace știind prea bine că, fiind la guvern nu vor putea face alt-fel, planul fiind odată conceput și mijloacele fiind date. De aceea, ei nu se gîndesc la putere.

Nu se gîndesc, zicem, la putere, nu din pricină că le-ar fi frică de a contrazice și a face la guvern ceia ce aun criticat și combătut în opoziție; de așa ceva nu li e frică, ei sunt recidiviști în materie. Ei nu se gîndesc la putere, fiind-că știu prea bine că nu prea e cu putință ca M. S. Regele, al cărui nume îl invoacă vecinic în deșert, va demite guvernul care a conceput chipul cum Statul poate eși din încurcătura sa financiară și a găsit și mijloacele pentru a ajunge la acest scop, spre a însărcina un alt guvern compus din oameni cari s'aun rostit contra planului, fără de a avea un alt plan și alte mijloace mai bune sau mai proaste.

Știu bieții capi ai partidului național-liberal că n'aun absolut nici un bagaj de al lui Plato cu care să vină la cărma afacerilor, și că aun comis și nerozia de a se rosti în contra unui plan bine conceput și în contra unicelor mijloace ce stau la îndemîna statului pentru a eși din situațiunea în care se află, fără a arunca

mizeria în funcționari și fără de a jupui pe cetățeni prin biruri oneroase.

De aceea, ei știu că nu există absolut nici un motiv pentru ca cine-va să se gîndească la ei, și d. Dim. Sturdza a crezut de enviință ca, după ce a făcut pe partizanii săi orbi de dorul puterii, să creadă că aun deja un picior în scară, să vie și să le administreze un dușiu rece, pentru ca în urma efectului acestui duș să judece fără aprindere și să aibă răbdare.

Cuvintele d-lui Dim. Sturdza, rostite în întrunirea intimă de la club, constituie o adevărată osăndire a campaniei de întruniri publice către care d. Dim. Sturdza pare a fi fost tras fără voia lui și dovedește că liberalii nu știu ee sac.

Constituționalul.

Pentru Carnetul Economilor Budgetare

Cînd am deschis această rubrică în coloanele ziarului nostru am făcut un călduros apel la toți căți aun pe inimă un căt de mic interes pentru binele obștesc, să ne arate: pe unde se pot face ceva economii în gospodăriile publice ale statului, ale județelor sau comunelor, și cu durere trebuie să mărturisim că nimenea nu ne-a venit în ajutor măcar cu un singur cas. Atât de apatică, de sceptică, e toată cetățenimea din stat, pe căt e de îmbăcsită în rele totă funcționăria. Trebuie să disperăm de viitorul acestei țeri !

Pe această temă s'ar putea scrie volume întregi de lamentații, privitoare la toate afacerile din stat, dar fără să remăie ceva întipărit în memoria cetitorului.

Cu riziul de a fi tot-deauna displăcuți unei anumite categorii de abonați, ne-am silit tot-deauna a concretiza părerile și aprecierile ce emitem aci, ca ele să fie reținute de cetitori, dar totul de giaba; n'am putut face nici o spărtură în vîlul scepticismului general.

Am scris că *județul* se împrumută cu peste 12% dobîndi, spre a'și plăti datoriile contractate pentru hrana și sămînța dată țaranelor anul trecut, pe cînd nu s'a scădat un ban celor ce iaun lefuri și diurne ca în cele mai frumoșe țile de belșug, plus alte diurne și venituri laterale, ce ating miu de

lei pe lună toate la un loc și pentru uă singură persoană.

Căt e de rea și păgubitoare această organizație de serviciu, nimenea nu se dă de osteneală a pricepe, sau a avea curagiul să înfrunte clicele și cumutul ce se practică pe o scară așa de întinsă.

Toți șefii de serviciu din prefectură aun diurne peste diurne, fără ca unul, afară de inginerul județului, să se deplaseze cînd-va în județ; unii făcînd numai și numai slujba de biurou de înregistrare,—aci mărginindu-se toată activitatea pentru care județul plătește o diurnă căt trei lefi de registrator. Sunt acum în prefectură 3 șefi de biurouri, de unde pînă acum 3-4 ani, cînd serviciul, fiind mult mai greū, ca la ori-ce început, erau numai doi, toți cu lefuri îndoite acum, fără ca persoanelor ce ocupă aceste posturi să li se fi cerut alte condiții de căt acele cu cari aun intrat în serviciu. De ce saun mărit lefurile, și nu s'ar putea reduce acum, pe această vreme de ananghie publică ?

Ceva și mai caracteristic.

Pentru administrarea unui buget de 180,000 lei al drumurilor județiene, se plătesc, numai lefuri, 80,000. Va să dică: pentru administrarea și întrebuințarea unui venit oare-care, se cheltuesce jumătatea lui în lefuri ! — Această e organizația de astăzi la prefectura de Constanța, pe care d-nii consilieri județeni, oameni cei mai greū impuși din județ o tolerează; fiind-că nimenea n'a făcut nici o obiecțiune în ședințele din octombrie ale Consiliului; ei aun votat bugetul așa cum el se alcătuisese în țile de belșug.

La *Comună* — aproape un sfert din bugetul veniturilor ordinare, de 800,000 lei, se cheltuesce numai cu poliția administrativă și comunală, restul pentru lefurile slujbașilor Primăriei, și abia vre-o 72 miu lei pentru lucrări publice de strade, piețe, asanări și înfrumusețări în oraș; dintre cari anul acesta nu s'aun făcut de căt două crămpeie de macadam, despre care am vorbit în numărul trecut, și strada Ceroș cu trotoarele ei, de vre-o 2-300 metri lungime. Incolo

absolut nimic, de cât reparații, și nici un metru de clădire pe undeva.

Avem, și se menține, lumina electrică, cumpărată și plătită contra avisului comisiunii de recepția utilajelor luminatului,—pe când noroiul e la glezne pe înseși străzile principale, după cea mai mică ploaie.

Avem pe primar, plătit cu 900 lei plus diurne de câte 300 lei p. București și două ajutoare fie-care cu jumătatea lefii primarului și fie-care cu câte o trăsură separată, cu câte 2—3 perechi de cai; pe când Primarul orașului Ploești, cu o populație și întindere de 5—6 ori mai mare de cât a Constanței, și cu un budget de 2 milioane de lei la venituri, n'ar avea de cât 500 l. leafă, fără nici o trăsură, fără bilet de liber parcurs pe căile ferate din țară, și pareni-se, fără nici o trăsură pe seama Primăriei.

La Camera de comerț, — sunt acolo o grămadă de lefuri care se plătesc. Cine le ia și pentru cari servicii? Nu vedem și n'am vădit nici odată absolut nimic, de cât niște chirii mari care se plătesc, niște mobile scumpe cari se uzează de grabă.

E acolo bursă, sindicel, cu ruiul întreg de membrii, cu saū fără leafă, pentru diferite servicii ce nici de urmă nu li se poate da.

Totul e spoială, cu cheltuiala, dar fără nici o pricopseală.

Am scris aceste rënduri privitoare numai pe autoritățile electice din oraș și județ; privitoare numai pe cetățenii contribuabili, aleși și alegători, cari cu toții împreună fac saū tolerează asemenea risipă a banului public: ca să nu se mai tânguiască nimenea că birurile sînt grele când însuși aceste instituții fac un asemenea us de puterea ce le e încredințată prin lege.

Ce să mai dicem? Așa se petrece lucrurile în Constanța, în Dobrogea peste tot, spre gloria guvernelor, cărora le-a plăcut și le place să ne administreze direct de la centru, fără nici un control posibil.

Cui nu-i place, facă-și de dragoste cu reprezentanții lor din localitate;..... bată toba la ure-

chea surzilor, cum o facem noi de atâte vreme.

Informațiuni

Consiliul comunal și cel de igienă al județului au decis dărămarea a o sumă de case și mai cu seamă prăvălii surpânde din centrul orașului. Până acum nu vedem nici o măsură, deși multe sunt condamnate judecătorește la dărămare. Li se acordă mereu amânări, fără ca administrația comunală să se încredințeze cel puțin, că proprietarii lor au serios gând să le dărâme și reconstruiască. Privească cine-va numai la bordurile infecte din capul strădei Gărei, visavis de hotel Central, și se va convinge că avem dreptate și că păsuiri n'ar trebui să mai acorde fără siguranță de reconstruire, ceea ce s'ar putea face prin obligația proprietarilor de a prezenta planurile și plata tacselor de fațade înainte de a li se acorda o nouă păsuire.

Aflăm că noul prefect, d-nul D. State, a silit consiliul comunal să întreprindă rectificarea bugetului anului curent, spre a se face economiile necesare potrivirii cheltuielilor cu veniturile. Spre a se mai equilibra bugetul curent e de sigur prea târziu, dar totuși se va putea face ceva, și a făcut prea bine d-nul prefect luând această dispoziție.

Intre medicii cari au luat parte la constatarea calității apei de la Caragea-Dermen, d-nii doctori Staur Anastasescu și Tălășescu, a isbucnit o dușmănie, care acum resuflă prin coloanele unui ziar naționalist din București, în paguba celui dintâiu, medic al orașului, pe motive că măsurile ce ar fi luat, pentru a nu se întinde epidemia în oraș, n'ar fi fost suficiente.

Impresiunea noastră este că adevărata cauză a acestei isbucniri e a se căuta în rapoartele de analiza aisei ape. Acolo trebuie căutată cine vrea să știe de rostul dușmăniei uricioasă dintre dișii medicii.

O explicație.—Asupra informațiunei din numărul trecut, privitoare pe d-l controlor fiscal Măldărescu, d-sa venind la redacție ne-a dat următoarele deslușiri: D-sa nu este perceptor al orașului; controlorii nu iaū nici o parte aliquotă la amendările fiscale, de cât când au loc și confiscări de mărfuri, ceea ce n'a fost cazul cu Alexe Cosma și Pando Vane, cari n'au băuturi, la bucătării, și dar presupunerea că a fost interesat bănește la amendarea lor nu poate avea loc. D-sa a făcut să se nască amendarea fiind-că voește să se desființeze în oraș bucătăriile fără debite de băuturi, unde totuși se bea, căci păgubesc fiscal; iar la aprecierea că ar fi venit cu punga goală pe care ar căuta să și-o umple, d-sa spune că ocupă de 8 ani funcțiunea de controlor, căpătată prin concurs, în mod ireproșabil până acum din partea superiorilor pe unde a fost.

Adevărul e că d-l Măldărescu este până aci absolut necunoscut redacției, nici măcar din audite saū antecedente fiind venit aci cu 5 zile mai înainte și dar alusiunea de care se plânge decurge din unicul fapt denunțat, pe care d-l controlor nu-l neagă de altmintrenea în toate detaliile lui, — ei susține că așa a lucrat cu premeditare, de amendarea tuturor celor ce nu vor să plătească o tacsă de licență.

Remâne să vedem dacă autoritățile superioare vor judeca tot ca d-l controlor și vor aproba procesul verbal de amendare aflat acum la minister, despre care vom înștiința pe cititori, în cas că ministerul ar decide, ceea ce nu credem, desființarea acestor bucătării pentru sărăcimea din portul Constanței.

Cetim în *Epoca* de la 24 curent următoarele:

S'a înaintat ministeriului de interne proiectul pentru consolidarea malului Mării Negre înspre strada Marcu Aureliu din Constanța.—Noi și cetățenii Constanței știm că pentru această lucrare s'a și ținut licitație la primărie, iar lucrarea a fost adjudecată asupra d-lui Mangoianu, ni se pare și chiar aprobată de comisia de licitații; ce mai caută acel proiect

la minister? ori cei dela primărie se joacă de-a baba-oarba cu lucrările comunei?

Tot alaltă-eri am mai citit in *Voința Națională* că consiliul comunei Constanța a hotărât reînceperea lucrărilor pentru alimentarea orașului cu apă și că se va ținea licitație pentru esecutarea lucrărilor, în valoare de 550,000 lei, la 29 Decembrie.

Din toate tristele comedii ce se joacă la primăria de Constanța, asta ar fi cea mai deplorabilă.

Mai întâiu, tot acest consiliu comunal a decis, mai astă-iarnă, suspendarea lucrărilor începute din timpul lui Schina, susținând că apa de la Caragia Dirmen, Palaz, nu e bună nici de *stropit* stradele, radiind instalațiile și sondagele cari au costat 150,000 de lei, tot acest consiliu să hotărască reînceperea lucrărilor?

Al doilea, punctul de aducerea apei, votat de consiliul și admis de consiliul tehnic superior, elaborat de d-l Inginer Cucu, costă 950.000 lei, iar nu 550,000 de lei, cât se prevede acum. Poate o fi un alt proiect, elaborat de noii consilierii numiți de prefectură? Mai știți?!

In ori-ce cas, nu-s parale; bugetul comunei acuzând un deficit enorm de 300,000 lei pe anul trecut și cel curent; iar ca d-l Polizu să se poată împrumuta acum fie și cu 550.000 lei, asta să o creadă d-sa singur.

Ceea ce e frumos este că «Monitorul comunal nu ne spune nimic din cele ce se lucrează; iar dacă totuși publică, ceea ce vrea din ședințele consiliului, cetățenii citesc tocmai peste o lună și două cele ce d-l primar bine-voiește a orându-i să se publice.

Apropos de publicațiile ziarului oficial.

Rugăm pe actualul Prefect, d-l D. State, să bine-voiască a mijloci pe lângă cei îndatorați: să se publice imediat chiar în Duminica următoare decisiunile ce consiliul comunal iea peste săptămână, fie și numai în resumat, ea cetățenii interesați să și poată face la timp, în lăuntru terminului acordat de legea urbană, întâmpinirile, ape-

lurile și recursurile în cestiuși ce l'ar privi; altmintrenea ce noimă mai are ziarul oficial, pentru care se cheltuesce anual 2000 lei, plus plata redactorului și corectorului?

Tot cu această ocazie aducem la cunoștința d-lui Prefect că agenții primăriei, după ce au trimis tuturor alegătorilor, cu și fără știință de carte, ziarul oficial, necerut absolut de nimenea, acum îl urmăresce pe câte unu și doi ani la plata abonamentului, de câte 5 lei pe an, cu legea de urmărire. Aceasta ar fi numai ridicol, pentru cei de la primărie, dacă n'ar fi odios și revoltător pentru cei ce știu că aceasta e numai o spoliațiune pentru bieții dăbrogeni, cari nu știu că asemenea taxe nu sunt prevăzute de legea maximului.

Rugăm pe d-l prefect să facă a înceta acest jaf în punga contribuabililor, neștiutorii de legile țării românești.

Mai semnalăm d-nului prefect un neajuns, dacă e numai un neajuns și nu o mistificare. In Monitorul Comunal se publică decisiuni privitoare la lucrări, al căror cost nu se arată ci numai se aprobă proiectul de lucrare cutare, făcută de serviciul tehnic și se autoriză administrația comunală a plăti costul din *paragraful extraordinar*, fără ca cetățenii, poate nici d-nii consilierii să știe care e suma, valoarea lucrării aprobate. Aceasta e o incorectitudine mare, bănuim, comisă numai de primar, care se vede nu'și da seama de gravitatea lucrului, de oare-ce n'a revenit asupra erorii, dacă ea a fost comisă fără intenție.

In urma rănei grave ce și-a cauzat, nefericitul *Eugen Cosmiade* și-a dat sfârșitul, după două zile de suferință în spitalul comunal fără a fi putut vorbi ceva asupra sinistrelor motive ce l'a determinat să și ridice viața. Ingrijirile funebre au fost date de fratele defunctului Vasile Cosmiade, venit de la Buzeu și câți-va amici. Dumnezeu să-l erte.

Partidul liberal, întregit cu disidența drapelistă, a ținut Duminica trecută întruniri publice mai în toate orașele mari ale țerei; iar Marți, în ziua *Intrării în biserică*, un

mare congres în București, cu delegații din provincie, protestând contra faptelor și intențiilor guvernului actual, de a vinde unei companii străine, americane, terenurile petrolifere ale Statului, și iscăind un lung protest iscăit de mii de liberali, pe care șeful partidului la înmănat M. S. Regelul, Miercuri la 22 curent.

Liberalii sunt hotărâți a continua lupta de resturnarea guvernului.

Cei doi membri ai Camerei de Comerțiu, aleși eri, sunt domnii Gr. Grigoriu și Pandele Ciorapei.

Alegerea e cât se poate de nimerită în persoana numiților comercianți și ne bucurăm de bunul simț al alegătorilor.

Creditorii d-nului Hagi Nicolae Christofor se vor întruni astă seară. Duminică, spre a avisa la lichidarea afacerii, d-sa având imobile în Constanța de o valoare aproape îndoită a pasivului său din care mare parte la Banca de Scont din Constanța.

Un nou crash financiar a isbit piața Constanței, Gheorghe Hrisicos care făcea aci pe bancherul, dintr'un simplu băiat de prăvălie acum câți-va ani, ar fi dispărut cu totul din oraș, dice rumoarea publică destul de inferbintată, escrocând sume mari de bani de la diferiți negustori; comptabilul său un anume Goldman a fost depus aseară.

Știind că numitul Hrisicos avea afaceri serioase cu Banca de Scont din Constanța, am căutat să ne informăm, și ni s'a asigurat că tânăra instituție financiară nu va păgubi nici o centimă, toate datoritiile de vre-o 70,000 lei, fiind acoperite prin ipotecă în primul rang, cesionate în regulă.

La TIPOGRAFIA «AURORA» se găsește de vânzare:

Tabele de recensământul tinerilor.
Tabele de rechiziții militare după toate modelele.

Interogatori pentru supuși străini și toate imprimările necesare autorităților.